

j.shafafi@gmail.com

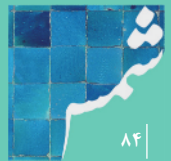
جواد شفافی

دانشجوی دکترای تخصصی معماری، دانشگاه
آزاد اسلامی واحد بروجرد، عضو سازمان نظام
مهندسی ساختمان استان لرستان

تبیین معضلات مرتبط با ساخت و ساز شهری و کیفیت ساخت و ساز در چارچوب توسعه پایدار

۱- چکیده

این پژوهش به بررسی معضلات مرتبط با ساخت و ساز شهری و کیفیت ساخت و ساز در چارچوب توسعه پایدار می‌پردازد. ساخت و ساز شهری به منظور تأمین نیازهای مسکونی و تجاری در حال رشد است، اما مشکلات جدی را نیز به همراه دارد. آلودگی هوا، آب و خاک از جمله تأثیرات منفی محیط زیستی هستند که بر سلامت انسان و اکوسیستم تأثیر می‌گذارند. استفاده ناپایدار از منابع طبیعی و کاهش ذخایر طبیعی موجب نگرانی‌های زیست محیطی بیشتری می‌شود، کیفیت پایین ساخت و ساز ناشی از استفاده از مصالح نامرغوب و نظارت ناکافی بر پروژه‌ها می‌باشد که به کاهش دوام و ایمنی ساختمان‌ها می‌انجامد. در بسیاری موارد نیازهای اجتماعی و فرهنگی جامعه محلی نادیده گرفته می‌شود که این مسئله منجر به نارضایتی عمومی و کاهش کیفیت زندگی می‌گردد. تأثیرات اقتصادی و اجتماعی منفی مانند هزینه‌های بالا، بیکاری و ناپایداری اقتصادی نیز از جمله چالش‌های دیگر هستند. راهکارهای پیشنهادی در چارچوب توسعه پایدار شامل برنامه‌ریزی محیط زیستی، بهره‌وری از منابع، ارتقاء کیفیت ساخت و ساز و تطابق با نیازهای جامعه می‌باشد. این راهکارها می‌توانند به بهبود شرایط زندگی شهری و حفظ منابع طبیعی کمک کنند. توجه به کیفیت ساخت و ساز و رعایت معیارهای توسعه پایدار می‌تواند کلید موفقیت در این مسیر باشد.

ماهنامه فنی و مهندسی شمس
شماره ۱۲۶ - زمستان ۱۴۰۳
www.shams-irceo-ir

استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر مانند انرژی خورشیدی و بادی برای کاهش وابستگی به منابع غیرقابل تجدید و استفاده از مواد بازیافتی و قابل تجدید برای کاهش مصرف منابع طبیعی روش مناسبی برای بهره‌وری از منابع است.

۵- مشکلات مرتبط با کیفیت ساخت‌وساز

کیفیت پایین مصالح ساختمانی، کمبود نیروی کار ماهر و نظارت ناکافی بر پروژه‌ها، باعث کاهش کیفیت ساخت‌وساز و افزایش خطرات ایمنی می‌شود. استفاده از مواد بی‌کیفیت و ارزان در ساخت‌وسازها باعث کاهش

کیفیت پایین مصالح ساختمانی، کمبود نیروی کار ماهر و نظارت ناکافی بر پروژه‌ها، باعث کاهش کیفیت ساخت‌وساز و افزایش خطرات ایمنی می‌شود.

دوام و ایمنی ساختمان‌ها می‌شود. این موضوع می‌تواند به خطرات جدی برای ساکنان منجر شود. از سوی دیگر کمبود نظارت دقیق توسط مهندسان و کارشناسان بر فرایندهای ساختمانی مزید علتی برای کاهش کیفیت ساخت‌وسازها و افزایش خطرات ایمنی است. تقویت سیستم‌های نظارتی برای اطمینان از کیفیت بالای ساخت‌وسازها، تدوین و اجرای استانداردهای ملی و بین‌المللی برای بهبود کیفیت ساخت راهکار ارتقاء کیفیت ساخت‌وساز در کشور است.

۶- عدم تطابق با نیازهای اجتماعی

بسیاری از پروژه‌های ساختمانی بدون توجه به نیازها و خواسته‌های جامعه محلی انجام می‌شوند و باعث به نارضایتی عمومی و کاهش کیفیت زندگی می‌شود. لازم به توضیح اینکه عدم توجه به نیازهای اجتماعی و فرهنگی مردم می‌تواند به ساخت‌وسازهایی منجر شود که با سبک زندگی و فرهنگ محلی سازگار نیستند. تطابق با نیازهای جامعه و توجه به نیازهای اجتماعی و فرهنگی مردم در طراحی و اجرای پروژه‌های ساخت‌وساز امری مهم در تصمیم‌گیری‌های کلان ساخت‌وساز است.

۲- مقدمه

در دهه‌های اخیر، مسئله ساخت‌وساز شهری با چالش‌های متعددی مواجه بوده است. توسعه پایدار به عنوان یکی از رویکردهای اصلی در برنامه‌ریزی و اجرای پروژه‌های شهری شناخته می‌شود. با این حال، اجرای این رویکرد با موانع و مشکلاتی همراه است که به تبیین آن‌ها می‌پردازیم.

۳- عدم توجه به محیط زیست

ساخت‌وساز شهری معمولاً به تخریب زمین‌ها، جنگل‌ها و منابع طبیعی منجر می‌شود. این مسئله موجب از بین رفتن زیستگاه‌های طبیعی، کاهش تنوع زیستی و آلودگی هوا و آب می‌شود.

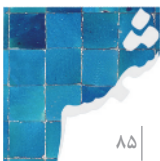
فرایندهای ساختمانی و استفاده از ماشین‌آلات سنگین باعث انتشار گازهای گلخانه‌ای و ذرات معلق می‌شوند که تاثیر منفی بر کیفیت هوا دارند. ساخت‌وسازهای شهری علاوه بر آنکه بر سلامت انسان تأثیرگذار است، باعث تخریب لایه ازن و تغییرات اقلیمی نیز می‌شود. از سوی دیگر پروژه‌های ساختمانی می‌توانند به آلودگی منابع آبی منجر شوند. ورود مواد شیمیایی و زباله‌های ساختمانی به آب‌های زیرزمینی و سطحی، کیفیت آب را کاهش می‌دهد و حیات آبی را تهدید می‌کند همچنین تخریب زمین و تغییرات در ساختار طبیعی آن به علت حفاری‌ها و فرایندهای ساختمانی، می‌تواند دلیلی برای کاهش کیفیت خاک و کاهش قابلیت کشاورزی باشد.

استفاده از روش‌های سازگار با محیط زیست و کاهش اثرات منفی بر منابع طبیعی، برنامه‌ریزی و اجرای پروژه‌هایی که به حفظ محیط زیست و کاهش تخریب منابع طبیعی کمک می‌کنند و استفاده از روش‌های بازیافت و کاهش تولید زباله‌های ساختمانی برای حفاظت از محیط زیست می‌تواند به برنامه‌ریزی محیط زیستی کمک کند.

۴- استفاده ناپایدار از منابع

در فرایند ساخت‌وساز، منابع طبیعی نظیر سنگ، شن، و مصالح ساختمانی به صورت ناپایدار استفاده می‌شوند که باعث کاهش ذخایر و افزایش هزینه‌ها در بلندمدت می‌شود. مصرف بیش از حد منابع طبیعی مانند سنگ، شن، چوب و آب باعث کاهش ذخایر این منابع می‌شود. این موضوع می‌تواند به کمبود منابع برای نسل‌های آینده منجر شود.

بسیاری از مصالح ساختمانی به صورت ناپایدار و بدون برنامه‌ریزی مناسب استفاده می‌شوند. این موضوع می‌تواند به افزایش هزینه‌ها و کاهش بهره‌وری اقتصادی سوق پیدا کند.

۷- تأثیرات اقتصادی منفی

باعث ناپایداری اقتصادی و کاهش توسعه پایدار شود. توسعه پروژه‌هایی که به ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار کمک می‌کنند و استفاده بهینه از منابع و کاهش هزینه‌های بلندمدت برای افزایش بهره‌وری اقتصادی تأثیرات مثبتی به دنبال خواهد داشت.

توسعه ناپایدار و پروژه‌های ساختمانی بدون برنامه‌ریزی دقیق، می‌توانند دچار افزایش هزینه‌های اقتصادی و افزایش بیکاری شوند. همچنین پروژه‌های ساخت‌وساز بدون برنامه‌ریزی مناسب

با توجه به چالش‌های موجود، ارتقاء کیفیت ساخت‌وساز و توجه به معیارهای توسعه پایدار می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی شهری و حفظ منابع طبیعی کمک کند. برنامه‌ریزی دقیق و هماهنگ با نیازهای جامعه و محیط زیست، کلید موفقیت در این مسیر است.

این پژوهش به بررسی معضلات مرتبط با ساخت‌وساز شهری و کیفیت ساخت‌وساز در چارچوب توسعه پایدار می‌پردازد.

۸- جمع‌بندی

توجه به کیفیت ساخت‌وساز در چارچوب توسعه پایدار و رعایت معیارهای زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی، کلید بهبود شرایط زندگی شهری و حفظ منابع طبیعی است. با برنامه‌ریزی دقیق و هماهنگی با نیازهای جامعه و محیط زیست، می‌توان به اهداف توسعه پایدار دست یافت و آینده‌ای بهتر برای نسل‌های بعدی ایجاد کرد.

می‌توانند باعث کاهش فرصت‌های شغلی پایدار شوند و بیکاری را افزایش دهند. کاهش بهره‌وری اقتصادی در بلندمدت می‌تواند

۹- مراجع

- [۱] رضائی، محمد و اکبری، حمید، ۱۴۰۱، مدیریت منابع انرژی و مصالح پایدار در ساخت‌وساز شهری، پژوهشکده محیط زیست.
- [۲] اصول و الزامات ساخت‌وساز و توسعه شهری با رویکرد مدیریت محیط زیست و منابع انرژی، جهان‌بخش، حیدر و لطفی پور سیاهکلودی، مرتضی، ۱۳۹۶، سومین کنفرانس ملی مدیریت کلانشهرها، تهران
- [۳] رستمی، علی و نوشین، زهرا، ۱۳۹۷، چالش‌های مدیریت ساخت‌وساز شهری در چارچوب توسعه پایدار، مجله مهندسی عمران.
- [۴] ثروت‌جو، حمید، ۱۳۹۸، *بررسی ساخت‌وسازهای شهری با تأکید بر توسعه پایدار*، پنجمین همایش بین‌المللی مهندسی عمران، معماری و شهرسازی با رویکرد توسعه پایدار، شیراز.
- [۵] صداقتی، عباس و عزیززاده اصل، اسماعیل و دهقان، فرزین، ۱۴۰۲، *بررسی عوامل موثر بر توسعه پایدار اجتماعی در پروژه‌های ساخت‌وساز شهری*، اولین همایش ملی نقش معماری و شهرسازی بر گردشگری شهرهای مرزی، ارومیه.

